

یادداشت

حسب منابع در نظام بانکی

عباس آرگون عضو هیأت رئیسه اتاق بازرگانی تهران

خروج نظام بانکی کشور از بنگاهداری می‌تواند فرصت را برای آزادسازی منابع حاصل از واگذاری دارایی‌هایی که در نظام بانکی منجمد شده است، ایجاد کند و این منابع در اختیار بخش‌های مولد و تولیدی قرار بگیرد.این منابع در صورتی که با سرمایه‌های مردم ترکیب شود، می‌تواند به سمت طرح‌های توسعه و پروژه‌های بزرگ و کلیدی در کشور هدایت شود و به رشد و توسعه اقتصادی منجر شود. از همین رو ضروری است که بانک‌ها به دنبال پیگیری منابع راکد و منجمد در نظام بانکی باشند و ایسن منابع را آزاد کنند. همچنین این منابع باید از بنگاه‌های بانک‌ها خارج شود و این بنگاه‌ها به نوعی به بخش خصوصی واگذار شود. از طرفی، نظام بانکی وظیفه دارد تسهیلات لازم جهت گسترش بخش تعاون و قرض‌الحسنه و فعالیت‌های اقتصادی را ایجاد کند. از همین رو باید جذب منابع داشته باشد و شرایط و امکانات کار و سرمایه‌گذاری را اختیار بنگاه‌ها قرار دهد. این در حالی است که وقتی بانک‌ها عملاً بنگاهداری می‌کنند این خدمات و شرایط را برای بنگاه‌های تحت تملک خود ایجاد می‌کنند. این در حالی است که هر بخشی باید در حوزه فعالیت…

عباس آرگون، عضو هیأت رئیسه اتاق بازرگانی تهران

فرصت امروز

برای کسب وکار آفرینی

کدام استان‌ها پیش‌تاز مصرف آب در صنایع کوچک هستند؟

تبعات صنعتی ناترازی آب

آب شرکت‌های نفتی مجبور به تغییر رویه شده‌اند؟

فرصت امروز: چهار سال پیش بود که شرکت‌های بزرگ نفت و گاز دنیا، اهداف بلندپروانه‌ای را برای محدود کردن انتشار گازهای گلخانه‌ای و گذر به انرژی‌های تجدیدپذیر مطرح کردند و به آنها متعهد شدند. به گزارش «نیویورک تایمز»، برخی از این شرکت‌ها در آن زمان حس می‌کردند که کسب وکارشان در حال سقوط آزاد است و باید چاره‌ای برای آینده‌شان بی‌نمایند. این زمانی بود که همه گیری کرونا، جهان را تحت تأثیر خود قرار داده بود و تقاضا برای سوخت، رو به کاهش بود. در آن زمان، قیمت انرژی پایین آمده بود و شرکت‌های نفتی بزرگ غربی با زبان‌های بیش از ۱۰۰ میلیارد دلاری، دست و پنجه نرم می‌کردند. به نظر بسیاری از شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران در آن زمان، انرژی‌های تجدیدپذیر می‌توانستند به تجارتی بهتر از نفت و گاز تبدیل شوند. با این حال، برخی از این شرکت‌ها هم برای ورود به عرصه انرژی‌های تجدیدپذیر تحت فشار قرار داشتند. «دارن وودز»، مدیر اجرایی «کسون موبیل» اخیراً در مصاحبه‌ای به این نکته اشاره کرد که سرمایه‌گذاران در آن زمان، او را برای

گذار به سمت انرژی‌های خورشیدی و بادی، تحت فشار گذاشته بودند و از سوخت‌های فسیلی، ناامید شده بودند. «وودز» جزو افرادی بود که با تکیه بر استدلال بی‌تجربگی «کسون موبیل» در حوزه انرژی‌های خورشیدی، سعی کرد در برابر نظر سرمایه‌گذاران، مقاومت کند. در نهایت هم این شرکت در حوزه‌هایی مثل استخراج لیتیوم و هیدروژن، سرمایه‌گذاری کرد.

این سرمایه‌گذاری به شدت برای «کسون موبیل» جواب داد. قیمت سهام این شرکت از پایان سال ۲۰۱۹ تاکنون بیش از ۷۰ درصد افزایش نشان داده است و ارزش بازار آن را به ۵۰۰ میلیارد دلار (در ماه اکتبر) رساند که بی‌سابقه بود. این درست عکس وضعیتی است که برای برخی از شرکت‌های نفت و گاز اروپایی به وجود آمد؛ مثلاً «بریتیش پترولیوم» و «شل» که در تکنولوژی‌های مربوط به انرژی بادی و خورشیدی و هم‌منظور فناوری‌های مربوط به شارژ وسایل نقلیه برقی سرمایه‌گذاری کردند، شاهد کاهش ارزش سهام خود بوده‌اند. قیمت سهام «بریتیش پترولیوم» تقریباً

۱۹ درصد کاهش یافته است.

پدیرش مجدد سوخت‌های فسیلی در بازار، یکی از چالش‌های اصلی مهار انتشار گازهای گلخانه‌ای در جهان را به نمایش می‌گذارد؛ اینکه تغییرات اقلیمی، خطرانی را ایجاد می‌کند که در طول زمان، توجه به آنها ممکن است تغییر کند. مدت‌هاست که دانشمندان می‌گویند هر مقدار اندکی از افزایش گرمایش زمین که ناشی از استفاده از سوخت‌های فسیلی باشد، می‌تواند حجم زیادی از خطرات ناشی از موج گرمای شدید و کشنده، آتش‌سوزی در جنگل‌ها، خشکسالی، توفان‌های شدید و انقراض گونه‌ها را به همراه بیاورد. با تمام این اوصاف، سرمایه‌گذاران قادر نیستند از اهداف خود در جهت کسب درآمد از سوخت‌های فسیلی، دست بردارند و مصرف‌کننده هم گزینه زیادی در این خصوص در اختیار ندارد. «کریستوفر نیتل»، استاد اقتصاد انرژی در «ام‌آی‌تی» در این خصوص، می‌گوید: «اگر می‌خواهیم با تغییرات آب و هوایی مبارزه کنیم، باید منافع شرکت‌ها و مصرف‌کنندگان برای تولید و مصرف آلتراثباتوهای کم‌کربن‌تر را در نظر

مسیر تجاری شمالی جدید یا می‌گیرد؟

موازنه قدرت در قطب شمال

استراتژیک است. پس از آغاز جنگ اوکراین، مسکو عملاً در شورای قطب شمال (یعنی همان نهادهای همکاری‌های منطقه‌ای بین هشت کشور منطقه قطب شمال را هماهنگ می‌کند، به حاشیه رفته است. از آنجا که بقیه اعضای این شورا از کشورهای عضو ناتو هستند، روسیه اصلاً از تضعیف موقعیت دیپلماتیکش در این شورا راضی نیست. این در حالی است که اخیراً سوئد و فنلاند نیز به ناتو پیوستند و این باعث شده که موازنه قدرت علیه روسیه تقویت شود و حضور نظامی ائتلاف ناتو در منطقه قطب شمال نیز تقویت شود. ناتو همچنین آمادگی خود را در قطب شمال از طریق مانورهایی مانند «باسخ نوردیک» با حضور هزاران سرباز از نروژ، سوئد و فنلاند نشان داده است. در همین حال، حضور نظامی روسیه در قطب شمال به رغم پررنگ بودنش خیلی هم کافی نیست، چون روسیه در جنگ اوکراین درگیر است و منابع حیاتی نظامی خود را به آن جبهه گسیل کرده و می‌کند. در این میان، اهمیت قطب شمال، طوری بالا رفته که حتی چین که از نظر جغرافیایی، خارج از منطقه قطب شمال است، خود را متعلق به همسایگی این منطقه می‌داند و امید و آرزوهای زیادی به پیشروی در آن دارد. جاه‌طلبی‌های پکن در این راستا، دو جنبه دارد؛ دسترسی به منابع قطب شمال و بهره‌برداری از خطوط کشتیرانی در حال ظهور. با این حال، روسیه درمورد حضور چین در این منطقه و تهدیدی که این حضور، علیه کنترل روسیه روی قطب شمال اعمال می‌کند، توجه زیادی نشان می‌دهد. به همین جهت است که مسکو به چین، اجازه مشارکت محدود در پروژه‌های انرژی را می‌دهد اما محدودیت‌های سختی را نیز اعمال می‌کند، از جمله هزینه‌های ترانزیت و مسائل دیگر. این منعکس‌کننده تنش‌های اساسی است که در به اصطلاح «اتحاد اژدها و خرس» مشاهده شده است. در واقع، می‌توان به وضوح مشاهده کرد که روسیه و چین علی‌رغم اتحادشان علیه سلطه غرب، جاه‌طلبی‌های یکسانی در مورد قطب شمال ندارند و اهداف متضادی

بگیریم.» با این حال، فعلاً «دونالد ترامپ» که ریاست جمهوری آمریکا رسیده که اعتقادی به مشکلات گرم شدن زمین ندارد و بنابراین صنعت نفت و گاز هم به آینده شان در دولت او خوشبین هستند. تفاوت در سودی که شرکت‌ها می‌توانند از استخراج نفت و گاز، به دست آورند و آنچه که انرژی بادی و خورشیدی به دست می‌آورند، در سال‌های اخیر به شدت به سمت سوخت‌های فسیلی سنگین شده بود. براساس یکی از تحلیل‌های «اس اند پی گلوبال»، میانگین بازده سرمایه در میان برخی از بزرگ‌ترین شرکت‌های نفتی در سال ۲۰۲۰ میلادی به ۱۱ درصد رسید. این در حالی بود که میانگین بازدهی در همان دوره برای شرکت‌های برتر در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر حدود ۲ درصد بوده است. «مارک ویونوپو» از یک شرکت مشاوره در کیمبرج در این باره، می‌گوید: «بازار بارها سیگنال واضحی ارسال کرده که نشان می‌دهد شرکت‌های انرژی بهتر است بر توانایی‌های اصلی خودشان متمرکز باشند. این معنایش، کنار گذاشتن

موازنه قدرت در قطب شمال

را در سر می‌پروراند. قطب شمال، بخش قابل توجهی از تولید ناخالص داخلی و صادرات روسیه را تشکیل می‌دهد و این مسئله آن را به اولویت اصلی مسکو تبدیل می‌کند. روسیه در حال حاضر، بزرگ‌ترین ناوگان یخسکن را در جهان دارد. در کنار یخسکن‌های معمولی، روسیه تنها کشوری است که از یخسکن‌های هسته‌ای استفاده می‌کند. یخسکن‌ها برای پاکسازی مسیر مهم هستند، به ویژه در زمستان‌ها که یخ شدید می‌تواند عبور کشتی‌های تجاری را مسدود کند. از سوی دیگر، روسیه به اهدافی که چین در قطب شمال دنبال می‌کند، با دیده تردید می‌نگرد. در واقع، روسیه تمایلی به اینکه دسترسی به بنادر قطب شمال را برای چین فراهم کند ندارد. همچنین روسیه تمایلی ندارد که چین، سهام زیادی در پروژه‌های انرژی استراتژیک در منطقه قطب شمال داشته باشد.

در آن سوی طیف، چین را داریم که رویکردی بلندمدت را در منطقه قطب شمال در پیش گرفته است. این کشور، سرمایه‌گذاری زیادی در تحقیقات قطب شمال و توسعه فناوری برای کشتیرانی قطبی، یخسکنی و استخراج منابع کرده است و قصد دارد این کار را در آینده هم ادامه دهد. چین با گسترش قابلیت‌های تکنولوژیکی خود در تلاش است که موقعیتش را برای استفاده از پتانسیل قطب شمال در دهه‌های آینده تحکیم کند و بیشترین استفاده را از آن ببرد. با این حال، به نظر می‌رسد تمرکز پکن در مورد، جاده ابریشم قطبی در سال‌های اخیر، کاهش پیدا کرده است و این منعکس‌کننده چالش‌های لجستیکی و ژئوپلیتیکی است که در مسیر قطب شمال، پیش روی چین قرار دارد.

در این میان، باید به یک نکته توجه داشت: قطب شمال، یکی از معدود مناطق دریایی است که نیروی دریایی آمریکا در آن نفوذ ندارد. این موضوع باعث نگرانی استراتژیست‌های دفاعی آمریکا در مورد نفوذ فزاینده روسیه و چین شده است. در واقع، آمریکا دوست ندارد از این بازی کنار گذاشته شود. دریاسالار

آغاز عرضه ارز پتروشیمی‌ها در بازار ارز تجاری

پتروشیمی‌ها ورق دلار را برمی‌گردانند؟

یک گام دیگر برای تحقق نظام پرداخت رسمی ارز، ورود شرکت‌های پتروشیمی به بازار ارز تجاری است که از روز دوشنبه عملیاتی می‌شود و قرار است ماهانه ۹۰۰ میلیون دلار به بازار ارز تزریق کنند؛ لذا با توجه به حضور شرکت‌های پتروشیمی به عنوان بزرگ‌ترین عرضه‌کنندگان ارز در کشور، باید منتظر افزایش حجم معاملات در بازار ارز تجاری باشیم که موجب ایجاد تعادل در…

فرصت امروز: اقتصاد ایران با ناترازی‌های متعددی، از جمله ناترازی انرژی، بودجه، بانک‌ها و… دست و پنجه نرم می‌کند؛ ناترازی‌هایی که با یکدیگر مرتبط هستند و ریشه اصلی همه آنها به اقتصاد دستوری و مداخله دولت در سازوکار بازار برمی‌گردد. از جمله این ناترازی‌ها، ناترازی بودجه و کسری دخل و خرج دولت است که ارقام آن در سال‌های گذشته دانما بزرگ‌تر شده است. بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که جمع منابع و مصارف عمومی دولت با انبساط شدید ۶۸ درصدی مواجه شده و به ۵ هزار و ۹۸۷ هزار میلیارد تومان رسیده است. برخی کارشناسان، این افزایش را به لحاظ کردن منابع هدفمندی و جدول ۲۱ قانون بودجه ۱۴۰۳ (اعتبارات ردیف‌های نیروهای مسلح) مرتبط دانسته‌اند اما در هر صورت با این انبساط، میزان کسری تراز عملیاتی از حدود ۳۰۰ هزار میلیارد تومان به یک هزار و ۸۰۶ هزار همت می‌رسد که رقم قابل توجهی است. همچنین ۴۲۰ هزار میلیارد تومان درآمد اختصاصی در لایحه بودجه در نظر گرفته شده است تا مصارف و منابع بودجه عمومی دولت به ۶ هزار و ۴۰۷ هزار میلیارد تومان برسد. جمع منابع عمومی دولت در بودجه سال ۱۴۰۴ به سه قسمت درآمد‌های دولت با ۲ هزار و ۲۷۵ هزار میلیارد تومان، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با ۲ هزار و ۳۲۲ هزار میلیارد تومان و واگذاری دارایی‌های…

کسری بودجه سال آینده به ۱۸۰۵ همت می‌رسد؟

ناترازی بودجه ۱۴۰۴

فرصت امروز: اقتصاد ایران با ناترازی‌های متعددی، از جمله ناترازی انرژی، بودجه، بانک‌ها و… دست و پنجه نرم می‌کند؛ ناترازی‌هایی که با یکدیگر مرتبط هستند و ریشه اصلی همه آنها به اقتصاد دستوری و مداخله دولت در سازوکار بازار برمی‌گردد. از جمله این ناترازی‌ها، ناترازی بودجه و کسری دخل و خرج دولت است که اعداد و ارقام آن در سال‌های گذشته دانما بزرگ‌تر شده است. بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که جمع منابع و مصارف عمومی دولت با انبساط شدید ۶۸ درصدی مواجه شده و به ۵ هزار و ۹۸۷ هزار میلیارد تومان رسیده است. برخی کارشناسان، این افزایش را به لحاظ کردن منابع هدفمندی و جدول ۲۱ قانون بودجه ۱۴۰۳ (اعتبارات ردیف‌های نیروهای مسلح) مرتبط دانسته‌اند اما در هر صورت با این انبساط، میزان کسری تراز عملیاتی از حدود ۳۰۰ هزار میلیارد تومان به یک هزار و ۸۰۶ هزار همت می‌رسد که رقم قابل توجهی است. همچنین ۴۲۰ هزار میلیارد تومان درآمد اختصاصی در لایحه بودجه در نظر گرفته شده است تا مصارف و منابع بودجه عمومی دولت به ۶ هزار و ۴۰۷ هزار میلیارد تومان برسد. جمع منابع عمومی دولت در بودجه سال ۱۴۰۴ به سه قسمت درآمد‌های دولت با ۲ هزار و ۲۷۵ هزار میلیارد تومان، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با ۲ هزار و ۳۲۲ هزار میلیارد تومان و واگذاری دارایی‌های…

شاخص مدیران خرید به سطح ۴۵٫۵ واحد در آذرماه رسید

هشدار شامخ برای تعمیق رکود

مدیریت و کسب‌وکار

مدیریت و کسب‌وکار

بازاریابی دیجیتال با جادوی میم (Meme)

در عصر حاضر شبکه‌های اجتماعی به چنان جایگاهی در زندگی روزمره انسان‌ها دست یافته‌اند که گویی بدون حضور آنها بقا امری محال به نظر می‌رسد. اینستاگرام، یوتیوب، ایکس (همان توییتر سابق) و فیس بوک به عنوان غول‌های دنیای مجازی نه تنها نحوه برقراری ارتباطات انسانی را دگرگون کرده‌اند، بلکه شیوه‌های کسب و کار، تفریح و حتی آموزش را نیز تحت تأثیر قرار داده‌اند. تصور کنید، فردی برای سرگرم کردن خود ساعتی را به مرور صفحات اینستاگرام می‌پردازد و پس از دیدن تبلیغ محصولی برای خرید آن وسوسه می‌شود. چنین داستانی هر روز برای میلیون‌ها نفر در سراسر دنیا اتفاق می‌افتد. مثلاً اینستاگرام با نمایش تصاویر جذاب و ویدئوهای کوتاه به سرعت به ابزاری قدرتمند برای معرفی برندها و فروش محصولات تبدیل شد. بسیاری از افراد ساعت‌ها وقت خود را به جست‌وجو در این پلتفرم تصویری اختصاص می‌دهند و ناخودآگاه در…

بازاریابی دیجیتال با جادوی میم (Meme)

انرژی‌های تجدیدپذیر و بی‌توجهی به گذار نیست؛ بلکه فقط به رویکرد پراگماتیستی و عملگرا در این حوزه اشاره دارد.» این موضوع را در وضعیت شرکت «بریتیش پترولیوم» می‌توان مشاهده کرد. «بریتیش پترولیوم» در سال ۲۰۲۰ میلادی متعهد شد تولید نفت و گاز خود را تا پایان دهه جاری میلادی به میزان ۴۰ درصد کاهش دهد. اما سه سال طول کشید که این شرکت از موضع‌اش عقب‌نشینی کرد و دوباره سرمایه‌گذاری روی سوخت‌های فسیلی را افزایش داد. این شرکت در سال گذشته نیز سرمایه‌گذاری یک میلیارد دلاری خود در حوزه انرژی بادی را تعلیق کرد. با این حال، می‌تواند به سرعت آنها را فروتمند کند و بعد هم آن ثروت را به همان سرعت از بین ببرد. قیمت نفت خلم آمریکا حدود ۷۸ دلار در سال گذشته به زیر ۷۰ دلار در هر بشکه سقوط کرده است و سود این شرکت‌ها را کاهش داده است. بنابراین باید دید اگر قیمت نفت دوباره کاهش یابد، این شرکت‌ها چگونه عمل می‌کنند.

«داریل کادل» از نیروی دریایی آمریکا، مدعی شده که روسیه نباید بر آب‌های قطب شمال، ادعای ارضی داشته باشد و این همان روشی است که آمریکا در مورد آب‌های دریای چین جنوبی و ادعای ارضی چین بر آنها دارد به تدریج اهمیت استراتژیک قطب شمال را متوجه می‌شود. در حالی که توانایی و قابلیت یخسکن‌های آمریکایی به پای یخسکن‌های روسیه نمی‌رسد، آمریکا تلاش می‌کند موقعیت نظامی خود را این مینا احتمالاً به پیشرفت شمال تقویت کند، اما این اصلاً کار آسانی نیست. نتیجه جنگ اوکراین نیز پیامدهای مهمی برای ژئوپلیتیک قطب شمال خواهد داشت. اگر روسیه تضعیف شده باشد، احتمالاً برای حفظ سلطه خود در منطقه قطب شمال، مبارزه سنگین‌تری خواهد کرد و این مسئله، دروازه را برای افزایش رقابت بین قدرت‌های جهانی بیشتر گشوده خواهد کرد.

آینده قطب شمال به عنوان یک مسیر تجاری عملاً نامشخص است. در حالی که ذوب شدن یخ‌های قطب شمال از نظر ثنوریک، مسیرهای جدیدی را می‌گشاید، چالش‌های عملی و تنش‌های ژئوپلیتیکی باز هم محدودیت‌های جدیدی را ایجاد خواهند کرد. توسعه منطقه قطب شمال بر این مینا احتمالاً به پیشرفت در فناوری، تغییر در موازنه جهانی قدرت و همکاری برای استخراج منابع پایدار بستگی دارد. با وجود موانع فعلی، قطب شمال همچنان منطقه‌ای با پتانسیل بسیار زیاد است. برای روسیه، این منطقه و مسیر تجاری، یک راه نجات برای حفظ ارتباطات ژئوپلیتیکی است. برای چین، این منطقه یک مرز استراتژیک برای تأمین امنیت منابع و متنوع کردن مسیرهای تجاری است. آمریکا در این میان، منافع کمتری در منطقه قطب شمال دارد. در حقیقت، مسیر قطب شمال شاید هنوز با کانال سوئز یا تنگه مالاکا به عنوان یک شریان تجاری جهانی مهم نتواند رقابت کند، اما رقابتی در جریان است که در حال تغییر شکل خطوط مناسبات بین‌المللی است و خطراتش هم به شدت زیاد است.

آینده قطب شمال به عنوان یک مسیر تجاری عملاً نامشخص است. در حالی که ذوب شدن یخ‌های قطب شمال از نظر ثنوریک، مسیرهای جدیدی را می‌گشاید، چالش‌های عملی و تنش‌های ژئوپلیتیکی باز هم محدودیت‌های جدیدی را ایجاد خواهند کرد. توسعه منطقه قطب شمال بر این مینا احتمالاً به پیشرفت در فناوری، تغییر در موازنه جهانی قدرت و همکاری برای استخراج منابع پایدار بستگی دارد. با وجود موانع فعلی، قطب شمال همچنان منطقه‌ای با پتانسیل بسیار زیاد است. برای روسیه، این منطقه و مسیر تجاری، یک راه نجات برای حفظ ارتباطات ژئوپلیتیکی است. برای چین، این منطقه یک مرز استراتژیک برای تأمین امنیت منابع و متنوع کردن مسیرهای تجاری است. آمریکا در این میان، منافع کمتری در منطقه قطب شمال دارد. در حقیقت، مسیر قطب شمال شاید هنوز با کانال سوئز یا تنگه مالاکا به عنوان یک شریان تجاری جهانی مهم نتواند رقابت کند، اما رقابتی در جریان است که در حال تغییر شکل خطوط مناسبات بین‌المللی است و خطراتش هم به شدت زیاد است.

یادداشت

حبس منابع در نظام بانکی

عباس آرگون، عضو هیأت رئیسه اتاق بازرگانی تهران

خروج نظام بانکی کشور از بنگاهداری می‌تواند فرصت را برای آزادسازی منابع حاصل از واگذاری دارایی‌هایی که در نظام بانکی منجمد شده است، ایجاد کند و این منابع در اختیار بخش‌های مولد و تولیدی قرار بگیرد. این منابع در صورتی که با سرمایه‌های مردم ترکیب شود، می‌تواند به سمت طرح‌های توسعه و پروژه‌های بزرگ و کلیدی در کشور هدایت شود و به رشد و توسعه اقتصادی منجر شود. از همین رو ضروری است که بانک‌ها به دنبال پیگیری منابع راکد و منجمد در نظام بانکی باشند و این منابع را آزاد کنند. همچنین این منابع باید از بنگاه‌های بانک‌ها خارج شود و این بنگاه‌ها به نوعی به بخش خصوصی واگذار شود. از طرفی، نظام بانکی وظیفه دارد تسهیلات لازم جهت گسترش بخش تعاون و قرض‌الحسنه و فعالیت‌های اقتصادی را ایجاد کند. از همین رو باید جذب منابع داشته باشد و شرایط و امکانات کار و سرمایه‌گذاری را در اختیار بنگاه‌ها قرار دهد. این در حالی است که وقتی بانک‌ها عملاً بنگاهداری می‌کنند این خدمات و شرایط را برای بنگاه‌های تحت تملک خود می‌کنند. این در حالی است که هر بخشی باید در حوزه فعالیت مربوطه کار کند که خروجی به نفع کشور داشته باشد.

حبس منابع در نظام بانکی، موضوع مهمی است که باید مورد توجه قرار گیرد. اگر این منابع آزاد شود، شاهد تامین مالی مناسب‌تر تولید و سرمایه‌گذاری از سوی نظام بانکی خواهیم بود. بانک‌ها باید برای بخش‌های تولیدی، زیربنایی و سرمایه‌گذاری، منابع لازم را فراهم کنند. به تازگی این بحث مطرح شده است که بانک‌ها از بنگاهداری به بنگاه‌سازی، تغییر رویکرد دهند. این در حالی است که براساس این رویکرد، وقتی بنگاه ساخته شد، بانک باید از این فرآیند خارج شود؛ چراکه اگر در این زمینه فعال بماند، عملاً از وظایف ذاتی خود دور می‌شود. وظایف ذاتی بانک، متفاوت از بنگاهداری است. بانک‌ها موظفند که منابع حاصل از فروش بنگاه‌ها و املاک را وارد فضای تولید و سرمایه‌گذاری کشور کنند. این اقدام می‌تواند دستاوردهای مناسبی برای اقتصاد کشور داشته باشد. از طرفی، نباید از این موضوع غفلت کرد که تامین مالی و تامین نقدینگی و سرمایه در گردش، به خصوص در شرایط امروز و تورم فرآینده، مورد نیاز اغلب بنگاه‌هاست. برای اینکه کشور، رشد اقتصادی پایدار داشته باشد و به هدف‌گذاری تعیین شده برای رشد اقتصادی دست یابد، نیاز به یک تامین مالی مناسب دارد. تامین مالی با ابزارهای متعددی هم از طریق بازار سرمایه و هم از طریق نظام بانکی باید پیش برود. تغییر رویکرد در نظام بانکی و خروج بنگاهداری در این زمینه بسیار موثر است. متأسفانه براساس آخرین آمارها در این زمینه بیش از ۹۰ درصد بحث تامین مالی در کشور وابسته به بانک است و بازار سرمایه، کمتر از ۱۰ درصد از این بار را برعهده دارد. در این زمینه علاوه بر خروج بانک‌ها از بنگاهداری، بنگاه‌های کوچک تولیدی باید به سمت تامین مالی از طریق بانک‌ها هدایت شوند و تامین مالی بنگاه‌های بزرگ که سازوکارهای لازم را دارند، از طریق بازار سرمایه باید صورت بگیرد. این فرآیند برای تقویت فضای تولید و سرمایه‌گذاری کشور بسیار موثر است، چون بنگاه‌های کوچک و متوسط، سازوکارهای لازم برای تامین مالی از بازار سرمایه را ندارند. در مقابل، بنگاه‌های بزرگ با استفاده از ابزارهایی که در اختیار دارند می‌توانند از طریق نظام بازار سرمایه، تامین مالی داشته باشند.

خروج شبکه بانکی کشور از بنگاهداری همچنین فرصتی برای آزادسازی منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های منجمد است. این منابع در ترکیب با سرمایه‌های مردم، می‌تواند طرح‌های توسعه و پروژه‌های کلیدی کشور را هدایت کند و انگیزه بخش خصوصی را افزایش دهد. در این فرآیند، بخش خصوصی باید محور توسعه در کشور قرار گیرد. هر کشوری که بخش خصوصی آن توسعه یافته باشد، اقتصاد آن نیز توسعه‌یافته‌تر است. ایجاد ثبات در شرایط اقتصادی و بهبود فضای کسب وکار، این امکان را ایجاد می‌کند که بخش خصوصی، رغبت بیشتری پیدا کند. در این زمینه باید مقررات و سازوکارهای لازم برای حضور بخش خصوصی ایجاد شود. این نکته را نیز باید در نظر داشت که بانک‌ها با ناترازی منابع روبه‌رو هستند. این ناترازی، برآیند سیاست‌های اشتباه مختلف است. بخشی از این ناترازی به مطالبات عقب مانده بانک‌ها از دولت مربوط است. با کنترل تورم تا حد زیادی این ناترازی‌ها کاهش می‌یابد. نیاز بانک‌ها به نقدینگی با توجه به تورم ۴۰ درصدی و افزایش آن بیشتر می‌شود. بنابراین ریشه این موضوع که تورم فراینده است باید حل شود. اگر میزان حمایت از تولید متناسب با تورم نباشد، همچنان نیاز تولید مرغف نمی‌شود. نیاز و عطش بنگاه‌ها به نقدینگی و تامین مالی، با توجه به تورمی که روز به روز افزایش پیدا می‌کند، بیشتر می‌شود. بنابراین جدا از موثر بودن یا نبودن بسته‌های نامین مالی تولید، ریشه تورم باید کنترل شود. در حال حاضر، نرخ بازدهی تولید و بخش‌های مولد از نرخ بازدهی تسهیلات پایین‌تر است. این به این دلیل است که نرخ پول در کشور بالاست. علت این موضوع هم بخشی به دلیل تورم و بخشی هم به دلیل ناترازی بانک‌هاست. بانک‌ها برای جذب پول، سود بالاتری پرداخت می‌کنند و به این دلیل که نرخ حقیقی پول بالاست، تقاضا برای پول بیشتر می‌شود و نظام بانکی در معرض تسهیلات خواهی بیشتری از طرف بخش‌های مختلف است. از طرفی، نرخ تسهیلات پرداختی به تولید نیز مهم است و نرخ تسهیلات باید به گونه‌ای باشد که با توجه به حاشیه سود بنگاه‌ها برای آنها به صرفه باشد؛ به نحوی که بنگاه هم بتواند هزینه تامین مالی را تامین کند و هم به نقطه سوددهی مناسب برسد.

آمارهای گمرکی تا نیمه دی ماه نشان می‌دهد

بهبود تراز تجاری در دولت چهاردهم

گمرک ایران از بهبود ۵۵ میلیارد دلاری تراز تجاری کشور از ابتدای شهریورماه تا ۱۵ دی ماه، خبر داد و اعلام کرد تراز تجاری ایران در دولت چهاردهم (از ابتدای شهریور تا ۱۵ دی ماه ۱۴۰۲) به میزان ۵۵ میلیارد دلار بهبود یافته است. طبق اعلام گمرک ایران، در مدت فعالیت دولت چهاردهم از ابتدای شهریورماه تا ۱۵ دی ماه ۱۴۰۲ جمعاً به میزان ۲۲۵ میلیارد دلار صادرات غیرنفتی انجام شده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته به میزان ۲۴ درصد افزایش داشته است. همچنین به لحاظ وزنی نیز صادرات غیرنفتی کشور از ابتدای شهریورماه تا ۱۵ دی ماه امسال به ۵۹ میلیون تن رسیده که نسبت به مدت مشابه سال قبل به میزان ۱۸ درصد رشد داشته است. براساس این گزارش، واردات کشور از ابتدای شهریورماه تا ۱۵ دی ماه به میزان ۲۵ میلیارد دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته به میزان ۴۵ درصد کاهش داشته است. همچنین واردات کالاها در این مدت به لحاظ وزنی نیز ۱۲٫۸ میلیون تن بوده که مقایسه با مدت مشابه سال قبل به میزان ۲۰٫۵ درصد کاهش داشته است. همچنین در مدت فعالیت دولت چهاردهم، مجموع مبادلات تجاری کشور در پخش صادرات و واردات با ۷ درصد رشد نسبت به مدت مشابه سال قبل به ۴۷٫۵ میلیارد دلار رسیده و از نظر وزن با ۸٫۵ درصد رشد به ۷۱٫۸ میلیون تن افزایش یافته است. بنابراین آمارهای گمرکی نشان می‌دهد که تراز تجاری کشور در دولت چهاردهم (ابتدای شهریورماه تا ۱۵ دی ماه ۱۴۰۲) با ۶۹ درصد و به میزان ۵۵ میلیارد دلار بهبود یافته است. صادرات غیرنفتی کشورمان در بازه زمانی مشابه سال قبل (اول شهریورماه تا ۱۵ دی ماه ۱۴۰۲) به میزان ۱۸ میلیارد دلار و واردات ۲۶ میلیارد دلار بوده است.

فرصت امروز: اقتصاد ایران با ناترازی‌های متعددی، از جمله ناترازی انرژی، بودجه، بانک‌ها و… دست و پنجه نرم می‌کند؛ ناترازی‌هایی که با یکدیگر مرتبط هستند و ریشه اصلی همه آنها به اقتصاد دستوری و مداخله دولت در سازوکار بازار برمی‌گردد. از جمله این ناترازی‌ها، ناترازی بودجه و کسری خدال و خرج دولت است که اعداد و ارقام آن در سال‌های گذشته دائماً بزرگ‌تر شده است. بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که جمع منابع و مصارف عمومی دولت با انبساط شدید ۶۸ درصدی مواجه شده و به ۵ هزار و ۹۸۷ هزار میلیارد تومان رسیده است. برخی کارشناسان، این افزایش را به لحاظ کردن منابع هدفمندی و جدول ۲۱ قانون بودجه ۱۴۰۳ (اعتبارات ردیف‌های نیروهای مسلح) مرتبط دانسته‌اند اما در هر صورت با این انبساط، میزان کسری تراز عملیاتی از حدود ۳۰۰ هزار میلیارد تومان به یک هزار و ۸۰۶ هزار همت می‌رسند که رقم قابل توجهی است. همچنین ۴۲۰ هزار میلیارد تومان درآمد اختصاصی در لایحه بودجه در نظر گرفته شده است تا مصارف و منابع بودجه عمومی دولت به ۶ هزار و ۴۰۷ هزار میلیارد تومان برسد.

جمع منابع عمومی دولت در بودجه سال ۱۴۰۴ به سه قسمت درآمدهای دولت با ۲ هزار و ۲۷۵ هزار میلیارد تومان، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با ۲ هزار و ۳۳۲ هزار میلیارد تومان و واگذاری دارایی‌های مالی با هزار و ۳۸۰ هزار میلیارد تومان تقسیم می‌شود. این اعداد و ارقام ناشی می‌دهد که اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۴، شرایط سخت و دشواری را در پیش روی خود دارد و شیوه‌های جبرانی کسری بودجه می‌توانند انبساط اقتصادی را به واسطه رکود در بازار پول و افزایش تورم رقم بزنند.

سنت تنظیم دخل و خرج در نظام‌های برنامه و بودجه به گونه‌ای است که رشد مصارف، کمتر از تورم‌های چشم‌انداز باشد. از آنجا که حباب قیمت‌ها با رشد مخارج دولت جاق می‌شود، نمی‌توان مصارف را به گونه‌ای افزایش داد که خوراک رشد تورم را فراهم کند. اگر این قاعده پشت سر هم شکسته شود و تعهدی به انضباط مالی در اجزای دولت وجود نداشته باشد، بانک مرکزی می‌تواند به صورت مستقل یا ابزار نرخ بهره، دولت را به ریل درست بازگرداند. اما بانک مرکزی در ایران، استقلال چندانی از دولت ندارد و عموماً به فرمانبر دولت‌ها بدل شده است. در این شرایط، دولت‌ها مصارف خود را بزرگ‌تر می‌کنند و حاضر به پذیرش قواعد انضباط مالی نمی‌شوند. حسابرسی‌های بودجه‌ای که از سوی دیوان محاسبات انجام می‌شود و ترک فعل‌ها و تخلفات را یادآوری می‌کند، هیچ عقوبتی برای خاطیان ندارد. از آنجا که احزاب فراگیر و مستقل در ایران وجود ندارند،

نمی‌توان به نظارت بر عملکرد دولت‌ها چندان دل بست.

کسری بودجه سال آینده به ۱۸۰۵ همت می‌رسد؟

ناترازی بودجه ۱۴۰۴

نمی‌توان به نظارت بر عملکرد دولت‌ها چندان دل بست. نبود استقلال در سازمان برنامه و بودجه هم به مشکلات دولت افزوده است. سیاستگذاران کارکشته می‌گویند که استقلال سازمان برنامه و بودجه، حتی مهمتر از استقلال بانک مرکزی در مقام سیاستگذار پولی است؛ چراکه کُزْکُار کردی‌های سیاستی از دل سازمان برنامه و بودجه به سایر اجزای سیاستگذاری نفوذ می‌کنند. به هسر روی، نمی‌توان به این وضعیت امید بست؛ مگر اینکه استقلال سازمان برنامه و بودجه تامین، ساختار بودجه متوازن و کسری‌های آن برطرف نشود. در بودجه سال آینده، ۸۰۰ تا ۱۰۰۰ همت کسری وجود دارد. اگرچه کسری عملیاتی که کسری آشکار محسوب می‌شود، به ۱۸۰۶ همت می‌رسد. در نهایت، برخی تحلیلگران بودجه مانند «محمدتقی فیاضی» معتقدند که ۵۰۰ همت از ۸۰۰ تا ۱۰۰۰ همت کسری سال آینده می‌تواند به مصارف تخصیص نیابد.

در نتیجه کسری سال آینده می‌تواند بین ۳۰۰ تا ۵۰۰ همت باشد. میزان کسری عملیاتی بودجه در سال جاری هم می‌تواند به ۲۰۷ هزار میلیارد تومان در پایان سال برسد.
قاعدتاً این کسری باید از طریق جبران شود.

دخل و خرج ناموزون در سال ۱۴۰۴

بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ نشان می‌دهد که جمع منابع و مصارف عمومی دولت با انبساط شدید ۶۸ درصدی مواجه شده و به ۵ هزار و ۹۸۷ هزار میلیارد تومان رسیده است. برخی این افزایش را به لحاظ کردن منابع هدفمندی و جدول ۲۱ قانون بودجه ۱۴۰۳ (اعتبارات ردیف‌های نیروهای مسلح) مرتبط دانسته‌اند اما در هر حال با این انبساط، میزان کسری تراز عملیاتی از حدود ۳۰۰ هزار میلیارد تومان به یک هزار و ۸۰۶ هزار همت می‌رسد که افزایش شدیدی است. همچنین ۴۲۰ هزار میلیارد تومان درآمد اختصاصی در لایحه بودجه در نظر گرفته شده تا مصارف و منابع بودجه عمومی دولت به ۶ هزار و ۴۰۷ هزار میلیارد تومان برسد.

جمع منابع عمومی دولت در بودجه سال ۱۴۰۴ به سه قسمت درآمدهای دولت با ۲ هزار و ۲۷۵ هزار میلیارد تومان، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با ۲ هزار و ۳۳۲ هزار میلیارد تومان و واگذاری دارایی‌های مالی با هزار و ۳۸۰ هزار میلیارد تومان تقسیم می‌شود. این ارقام نشان می‌دهد که اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۴، شرایط سخت و دشواری را در پیش روی خود دارد و شیوه‌های جبرانی کسری بودجه می‌توانند انبساط اقتصادی را به واسطه رکود در بازار پول و افزایش تورم رقم بزنند. در واقع، کسری به بیماری تبدیل شده که ساختار دخل و خرج را تصرف کرده است. این ساختار بیمار، اجزای مختلف از قبیل خناور، صندوق‌های بازنشستگی، بنگاه‌ها، بانک‌ها و… را با مشکل مواجه می‌سازد. کسری بودجه به شکل

گزارش مرکز آمار از نرخ بیکاری در پاییز ۱۴۰۲ نشان می‌دهد

ریزش دسته‌جمعی شاخص‌های بازار کار

بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری حاکی از آن است که این شاخص نسبت به فصل مشابه در سال قبل (پاییز ۱۴۰۲)، ۰٫۴ درصد کاهش یافته است. در پاییز امسال به میزان ۴۱٫۲ درصد جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر از نظر اقتصادی فعال بوده‌اند، یعنی در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته‌اند. بررسی تغییرات نرخ مشارکت اقتصادی نیز حاکی از آن است که این نرخ نسبت به فصل مشابه سال قبل، ۰٫۳ کاهش یافته است. جمعیت شاغلین ۱۵ ساله و بیشتر در این فصل، ۲۴ میلیون و ۹۸۳ هزار نفر بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل تقریباً ۲۰۷ هزار نفر افزایش داشته است. همچنین جمعیت غیرفعال از نظر اقتصادی (اعم از افراد محصل، خانه‌دار، دارای درآمد بدون کار مانند بازنشستگان) ۳۸ میلیون و ۵۰۰ هزار نفر بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل تقریباً ۶۷۳ هزار نفر افزایش داشته است.

بررسی اشتغال در بخش‌های عمده اقتصادی نشان می‌دهد که در پاییز امسال، بخش خدمات با ۵۲٫۷ درصد بیشترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده و در مراتب بعدی، بخش‌های صنعت با ۳۳٫۵ درصد و کشاورزی با ۱۳٫۷ درصد قرار دارند. نرخ بیکاری جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله حاکی از آن است که ۲۰٫۲ درصد فعالان این گروه سنی در پاییز امسال بیکار بوده‌اند. بررسی تغییرات فصلی نرخ بیکاری این افراد نشان می‌دهد که این نرخ نسبت به فصل مشابه سال گذشته، ۰٫۴ درصد کاهش یافته است. بررسی نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸ تا ۳۵ ساله نیز نشان می‌دهد که در پاییز امسال، ۱۴٫۳ درصد از جمعیت فعال این گروه سنی بیکار بوده‌اند. در همین حال، تغییرات فصلی نرخ بیکاری این افراد نشان می‌دهد که این نرخ نسبت به پاییز سال گذشته به میزان ۰٫۱ درصد کاهش یافته است. بررسی سهم جمعیت دارای اشتغال ناقص جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر نشان می‌دهد که در پاییز امسال، ۷٫۴ درصد جمعیت شاغل به دلایل اقتصادی (فصل غیرکاری، رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت بیشتر و…) کمتر از ۴۴ ساعت در هفته کار کرده و آماده برای انجام کار اضافی بوده‌اند؛ در حالی که ۳۸٫۴ درصد از شاغلین ۱۵ ساله و بیشتر، بیش از ۴۹ ساعت در هفته کار کرده‌اند. همچنین بررسی نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ ساله و بیشتر فارغ‌التحصیل آموزش عالی، نشان می‌دهد ۱۱٫۱ درصد از جمعیت فعال فارغ‌التحصیلان آموزش عالی بیکار بوده‌اند. این نرخ در بین زنان نسبت به مردان و در نقاط روستایی نسبت به نقاط شهری بیشتر بوده است.

تورم به اجزای هزینه‌ای سبید مصرف خانوار متصل می‌شود. بنگاه‌ها به دلیل تورم بالا، بالا رفتن هزینه استقراض و عدم سرمایه‌گذاری مناسب در اقتصاد، دچار چالش می‌شوند. صندوق‌های بازنشستگی به مطالبات خود از دولت دست نمی‌یابند و به دلیل شیوه‌های تامین مالی دولت از طریق انتشار اوراق، استقراض از بانک مرکزی و… در بازار سرمایه با مشکل مواجه می‌شوند.

ارقام بودجه سال آینده در یک نگاه

لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ به لحاظ سیاستگذاری در سال دوم اجرای برنامه هفتم توسعه، اهمیت کلیدی دارد. البته برخی از اهداف برنامه هفتم توسعه، رویایی است و مثلاً هدفگذاری رشد ۸ درصدی به هیچ وجه با وضعیت کنونی اقتصاد ایران که درگیر ناترازی‌های ساختاری است، مناسبتی ندارد. میزان هزینه‌های بودجه سال آینده به ۴ هزار و ۸۱۱ همت و درآمدهای آن به ۲ هزار و ۲۷۶ همت می‌رسد و در نتیجه با کسری یک هزار و ۸۰۵ همتی مواجه هستیم که البته می‌تواند در طول اجرای قانون بودجه بیشتر هم شود؛ زیرا با توجه به آغاز ریاست جمهوری «دونالد ترامپ» از بیستم ژانویه انتظار می‌رود قیمت دلار به پیشروی تدریجی در کاتال ۷۰ هزار تومان ادامه دهد.

۴ هزار و ۸۱۱ همت از بودجه سال آینده مربوط به هزینه‌هاست که ۳ هزار و ۳۷ همت آن مربوط به هزینه‌های جاری است. دولت در بودجه سال آینده برای جبران کسری تراز عملیاتی، از استقراض از صندوق توسعه ملی (۵۴۱ همت)، واگذاری شرکت‌های دولتی (۱۳۵ همت) و سایر ردیف‌های درآمدی استفاده خواهد کرد. با این وجود، منابع حاصل از واگذاری شرکت‌های دولتی چندانی قابل اتکا نیست؛ چراکه واگذاری شرکت‌های دولتی در قالب رد دیون دولت به بانک‌ها و صندوق‌های بازنشستگی صورت می‌گیرد. در سال آینده همچنین ۴۰۰ همت برای تأدیه بدهی‌های دولت پیش‌بینی شده که البته دولت می‌تواند با کمتر کردن سهم بودجه عمرانی (۵۶۱ همت)، بخشی از این کسری را جبران کند. در سال آینده همچنین بودجه ارزی کشور مشخص نیست و پیرامون اینکه چقدر نفت خواهیم فروخت، ابهام وجود دارد. این در حالی است که در سمت منابع، ۳۶درصد درآمدها متکی به فروش دارایی‌های سرمایه‌ای است؛ یعنی همین نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی. همچنین ۲ هزار و ۳۲۲ همت از باب واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای پیش‌بینی شده که از این میزان، ۲ هزار و ۱۰۷ همت مربوط به درآمدهای ناشی از فروش نفت و گاز است. تنها ۲۲۵ همت از این رقم مربوط به درآمدهای واگذاری اموال است که به احتمال زیاد، محقق نخواهد شد.

در برندسازی خواهند داشت.

با توجه به اینکه میم‌ها به سرعت در شبکه‌های اجتماعی پخش می‌شوند، کسب و کارها می‌توانند با استفاده از این پتانسیل در مدت زمان کوتاهی به شهرت و محبوبیت زیادی دست یابند. انتشار یک میم جذاب و مرتبط با برند، می‌تواند در عرض چند ساعت، میلیون‌ها بازدید به دست آورد و نام برند را در میان طیف وسیعی از مخاطبان بر سر زبان‌ها بیندازد. بنابراین شرکت‌ها و کسب و کارها می‌توانند با هزینه‌ای اندک، بازخورد فراوانی از تبلیغات مبتنی بر میم دریافت کرده و بودجه تبلیغات خود را نیز کاهش دهند.

برای ایجاد میم‌های جذاب و مرتبط با برند، کسب و کارها باید با آخرین ترندهای روز آشنا باشند و بتوانند پیام خود را به زبانی خلاقانه بیان کنند. در واقع یک کسب و کار باید تمام جنبه‌های روزمره زندگی کاربران را مد نظر قرار داده و با بررسی و واکاوی اتفاقات جاری و همچنین استفاده از

و در میان این مشتریان افراد بسیار زیادی را به دوستداران و سفیران کسب و کار خود تبدیل کند.

انتقال پیام‌های پیچیده به شیوه‌ای ساده و قابل فهم یکی از چالش‌های اصلی بازاربایب‌ها انتقال پیام‌های پیچیده و فنی به شیوه‌ای است که برای عموم مردم قابل فهم باشد. میم‌ها به دلیل ساختار بصری و زبان ساده‌ای که دارند، می‌توانند پیام‌های پیچیده را به شیوه‌ای خلاقانه و قابل فهم به مخاطب منتقل کنند. استفاده از میم‌ها این امکان را به شرکت‌ها می‌دهد تا به جای استفاده از تبلیغات طولانی و کسل‌کننده، پیام خود را به شکل طنز و کوتاه به مخاطبان خود برسانند. این موضوع باعث می‌شود مخاطب علاوه بر آن که با مفاهیم دشوار و تخصصی آشنا شود، از پیام دریافت شده نیز لذت ببرد.

میم‌ها می‌توانند مفاهیم انترتاعی و پیچیده را با استفاده از تصاویر و موقعیت‌های آشنا برای مخاطبان، قابل لمس

میم‌ها این قابلیت را دارند که احساسات و عواطف مخاطبان را به خوبی برانگیزند. میم خنده‌دار یا احساسی می‌تواند در عرض چند ثانیه به قلب مخاطب نفوذ کند. کسب و کارها با انتشار میم‌هایی که با احساسات مخاطب همسو هستند، می‌توانند ارتباطی عاطفی و صمیمانه با آنها برقرار کرده و وفاداری آنها را جلب کنند. چنین روش بازاریابی خلاقانه‌ای موجب می‌شود مشتریان نه تنها از خدمات و محصولات یک شرکت استفاده کنند، بلکه آن را همچون عضوی از خانواده خود دوست بدارند. در چنین شرایطی شرکت مربوطه در قلب مشتریان جای می‌گیرد و از سود و اعتبار فوق‌العاده‌ای برخوردار خواهد شد.

برخلاف تبلیغات سنتی که بیشتر به صورت یک طرفه ارائه می‌شوند، میم‌ها امکان مشارکت مخاطب را فراهم می‌کنند. کاربران شبکه‌های اجتماعی می‌توانند میم‌ها را لایک کرده، کامنت بگذارند یا آنها را دوستان خود به اشتراک بگذارند. این تعاملات باعث افزایش نرخ مشارکت مخاطبان و افزایش تاثیرگذاری تبلیغات می‌شود. میم‌های تولیدشده در سطح اینترنت توسط کاربرها به شکل

وسیعی به اشتراک گذاشته می‌شوند. هر قدر میم شما بیشتر در شبکه‌های اجتماعی منتشر شود، تعامل بیشتری با کاربران صورت خواهد گرفت و برند شما بیش از پیش دیده خواهد شد.

یکی دیگر از راه‌های ایجاد تعامل با مخاطبان از طریق میم، طراحی مسابقات و کمپین‌های مبتنی بر میم است. کسب و کارها می‌توانند با برگزاری مسابقاتی که در آن مخاطبان میم‌های مرتبط با برند خود را تولید می‌کنند، سطح تعامل با کاربران را به حداکثر برسانند و در عین حال محتوای تولیدشده توسط کاربران را نیز جمع‌آوری کنند. به این ترتیب با صرف هزینه‌ای بسیار اندک، تبلیغات برند شما به صورت گسترده در فضای مجازی نشر داده می‌شود و شرکت شما به هدف موردنظر دست خواهد یافت. به طور کلی، میم‌ها ابزاری قدرتمند برای ایجاد تعامل دوطرفه با مخاطبان هستند و به کسب و کارها کمک می‌کنند تا ارتباطی نزدیک‌تر و صمیمانه‌تر با مشتریان خود برقرار کنند. استفاده صحیح از این ابزار و در نظر گرفتن دغدغه‌ها و نظرات مشتریان، موجب خواهد شد تا شما روابطی عمیق و بلندمدت را با آنها برقرار نمایید

میم‌ها چطور جای‌شان را در بین کاربران باز کردند؟

بازاریابی دیجیتال با جادوی میم (Meme)

نویسنده: علی آلی‌علی

در عصر حاضر شبکه‌های اجتماعی به چنان جایگاهی در زندگی روزمره انسان‌ها دست یافته‌اند که گویی بدون حضور آنها بقا امری محال به نظر می‌رسد. اینستاگرام، یوتیوب، ایکس (همان توییتر سابق) و فیس بوک به عنوان غول‌های دنیای مجازی نه تنها نحوه برقراری ارتباطات انسانی را دگرگون کرده‌اند، بلکه شیوه‌های کسب و کار، تفریح و حتی آموزش را نیز تحت تاثیر قرار داده‌اند. تصور کنید، فردی برای سرگرم کردن خود ساعتی را به مرور صفحات اینستاگرام می‌پردازد و پس از دیدن تبلیغ محصولی برای خرید آن وسوسه می‌شود. چنین داستانی هر روز برای میلیون‌ها نفر در سراسر دنیا اتفاق می‌افتد. مثلا اینستاگرام با نمایش تصاویر جذاب و ویدئوهای کوتاه به سرعت به ابزاری قدرتمند برای معرفی برندها و فروش محصولات تبدیل شد. بسیاری از افراد ساعت‌ها وقت خود را به جست‌وجو در این پلتفرم تصویری اختصاص می‌دهند و ناخودآگاه در معرض انبوهی از تبلیغات قرار می‌گیرند. این شبکه اجتماعی، با الگوریتم‌های پیچیده خود، سلیقه مخاطبان را شناسایی کرده و تبلیغاتی متناسب با علایق آنها به نمایش می‌گذارد. در حقیقت، اینستاگرام دیگر فقط یک برنامه کاربردی سرگرم‌کننده نیست، بلکه تبدیل به یک بازار پر جنب و جوش با میلیون‌ها بازدیدکننده شده است.

یوتیوب نیز به عنوان بزرگ‌ترین پلتفرم انتشار ویدئو تبدیل به منبعی غنی از آموزش، سرگرمی و اطلاع‌رسانی شده است. البته یوتیوب تنها یک محل سرگرمی نیست. با توجه به تعداد زیاد بازدیدکننده این پلتفرم بسیاری از کسب و کارها به تبلیغات در یوتیوب روی آورده‌اند. افراد با صرف ساعت‌ها زمان در یوتیوب نه تنها محتوای مورد علاقه خود را مشاهده می‌کنند، بلکه همزمان از درجه‌های متعدد تبلیغات با نام برندها نیز آشنا می‌شوند و به این ترتیب تبلیغات بخش مهمی از زندگی کاربران در اینترنت شده است.

بی‌شک تاثیر شبکه‌های اجتماعی بر عادات مصرف‌کنندگان غیرقابل انکار است. امروزه بسیاری از مردم قبل از خرید هر محصول یا خدمتی، ابتدا نظرات دیگران را در شبکه‌های اجتماعی جویا می‌شوند و سپس تصمیم‌گیری نهایی را انجام می‌دهند. نظرات کاربران به منبع معتبری برای تصمیم‌گیری در مورد خرید تبدیل شده و نقش مهمی در موفقیت یا شکست کسب و کارها ایفا می‌کند. با استفاده درست از چنین ظرفیتی، شرکت‌های گوناگونی می‌توانند نظر مشتریان و دنبال‌کننده‌های خود را به کلی دگرگون کرده و تصویر مثبت و خوبی از برند خود در ذهن مخاطبان حک کنند.

در میان انبوهی از محتواهای مختلف که در شبکه‌های اجتماعی منتشر می‌شود، حضور نوع تازه از محتوای طنز که اتفاق خیلی هم پیچیده نیست عجیب به نظر می‌رسد. باور کنید یا نه، امروزه میم‌ها جایگاه ویژه‌ای پیدا کرده‌اند. میم‌ها با ساختاری طنزآمیز و تصاویری خلاقانه توانسته‌اند به سرعت در میان کاربران محبوبیت پیدا کنند و به زبانی جهانی برای برقراری ارتباط تبدیل شوند. میم‌ها نه تنها در حوزه سرگرمی، بلکه در حوزه بازاریابی نیز وارد شده‌اند و با تاثیر شگفت‌انگیز خود توجه بسیاری از برندها و کسب و کارها را به خود جلب کرده‌اند. در چنین شرایطی بازاریابی با استفاده از میم‌ها دیگر یک ایده عجیب نیست. درست به همین خاطر ما در این مقاله قصد داریم سراغ بررسی هرچه دقیق‌تر کاربردهای میم در دیجیتال مارکتینگ ببریم.

کاربردهای میم در بازاریابی دیجیتال

افزایش آگاهی از برند

میم‌ها به دلیل ماهیت طنزآمیز و خلاقانه‌ای که دارند، به سرعت در میان کاربران شبکه‌های اجتماعی دست به دست می‌شوند و توجه مخاطبان زیادی را به خود جلب می‌کنند. کسب و کارها با استفاده از میم‌های مرتبط با برند یا محصول خود، می‌توانند آگاهی از برند را به طرز چشمگیری افزایش دهند و در ذهن مخاطبان ماندگار شوند. در واقع استفاده درست از این ظرفیت موجب می‌شود نام و نشان تجاری یک شرکت در سریع‌ترین زمان ممکن و با بالاترین میزان اثرگذاری به طیف وسیعی از کاربران شبکه‌های اجتماعی شناسانده شود. یک میم خنده‌دار می‌تواند در مدت زمان کوتاهی توجه میلیون‌ها کاربر را به خود جلب کرده و در دنیای بی‌کران شبکه‌های اجتماعی منتشر شود.

میم‌ها این قدرت را دارند که با بیانی ساده و کم‌دی پیام‌های بازاریابی را به شیوه‌ای جذاب و قابل هضم منتقل کنند. در حالی که بسیاری از تبلیغات به دلیل تکراری و خسته‌کننده بودن ناپایده گرفته می‌شوند، میم‌ها به دلیل جذابیت بصری و بار طنزآمیزی که دارند، به راحتی در ذهن مخاطب حک شده و توجه آنها را به برند جلب می‌کنند. از سوی دیگر، اشتراک‌گذاری میم‌ها توسط افراد مختلف تبلیغات شما را بسیار فراتر از یک رسانه تبلیغاتی ساده و همیشگی می‌برد. وقتی که مشتریان عادی شروع به اشتراک‌گذاری میم‌ها می‌کنند، تبلیغات شما در طیف بسیار گسترده‌تری پخش می‌شوند و تاثیر چندین برابری

فرصت امروز

روزنامه مدیریتی – اقتصادی

| چهارشنبه ۱۹ دی ۱۴۰۳ | شماره ۲۶۲۱ | صفحه ۸

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی فرصت سازان امروز

مدیر مسئول و سردبیر: محمد رضا قدیمی

چاپ: صمیم

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولیعصر، خیابان زرتشت غربی، روبروی بیمارستان مهر

پلاک ۴۵، طبقه سوم شرقی

دفتر مرکزی: ۸۸۹۹۱۹۲۷

آیین نامه اخلاق حرفه ای روزنامه: WWW.FORSATNET.IR/REGULATIONS

WWW.FORSATNET.IR

INFO@FORSATNET.IR